

ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
- อักขระที่ใช้ในบาลีภาษานั้น ๔๑ ตัว คือ..... ๘ ตัวนี้
ชื่อ สระ,..... ๑๓ ตัวนี้ ชื่อ พยัญชนะ ฯ
๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
- ก. โนหิ + เอตํ สนธิเป็น..... ฯ
ข. ฌมฺ + จเร สนธิเป็น..... ฯ
ค. มุยา ยํ ตัดบทเป็น..... ฯ
ฌ. ตาสา หํ ตัดบทเป็น..... ฯ
ง. นิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริยาปกครอง ๔ คือ..... ฯ
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. นามศัพท์ท่านแบ่งเป็นลึงค์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ข. นบุสกลิงค์ มีการันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ค. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ฯ
ฌ. วิสสนสัพพนาม แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ง. อุปริ, เสยฺยุถา เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ
๔. วตุตมานา บอกกาลอะไร ฯ แปลว่าอย่างไร ฯ จงเขียนวิภัตติอาขยาต
หมวดปัญญาภิ เฉพาะฝ่ายปรัสสพทมาตุ ฯ
๕. กิริยาภิตกั คือ รุณฺโน และ ปมชฺช แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจาก
อะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และ
สาธนะมาด้วย
- ก. หิตํ กโรตฺติ หิตกฺโร ฯ
ข. ทุสฺสติ เตนาติ โทโส ฯ
๖. อะไร ชื่อว่า ตัปฺปฺริสสมาส ฯ และตัปฺปฺริสสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไร
บ้าง ฯ ปตฺตจิวริ เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ
๗. ในชาตาทีตฺทิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ปจฺฉิม, คุณฺวา ลงปัจจัย
อะไร ฯ ในตฺทิตไหน ฯ จงตั้งวิเคราะห์มาดู ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

อักษรที่ใช้ในบาลีภาษานั้น ๔๑ ตัว คือ อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ ๘
ตัวนี้ ชื่อสระ

ก ข ค ฉ ง, จ ฉ ช ฌ ฌ, ฎ ฏ ท ฒ ฒ, ต ถ ท ฐ น, ป ผ พ ภ ม,
ย ร ล ว ส ห พ ° ๓๓ ตัวนี้ ชื่อพยัญชนะ ๗

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. โนหิ + เอตฺ สันธิเป็น โนหตฺ ๗

ข. ฐมมฺ + จเร สันธิเป็น ฐมมญจเร ๗

ค. มยายํ ตັคบทเป็น เม-อยํ ๗

ฌ. ตาสาหํ ตັคบทเป็น ตาสํ-อหํ ๗

ง. นิคคหิตสันธิ ได้สันธิกิริโยปกรรม ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑
อาคโม ๑ ปกติ ๑ ๗

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามศัพท์ท่านแบ่งเป็นลิงค์ ๓ คือ ปุ่ลิงค์ เพศชาย ๑ อิตถीलิงค์
เพศหญิง ๑ นปุ่สกลิงค์ มิใช่เพศชายมิใช่เพศหญิง ๑ ๗

ข. นปุ่สกลิงค์มีการันต์ ๓ คือ อ อิ อุ ๗

ค. ศัพท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ชื่อว่าสังขยา ๗

ฌ. วิเสสนศัพท์นามแบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ๗

ง. อูปริ เป็นนิบาตบอกที่

เสยฺยถา เป็นนิบาตบอกอุปมาอุปไมย ๗

๔. วุตตมานา บอกรัจจุบันนกาล ฯ ปัจจุบันแท้ แปลว่าอยู่ ปัจจุบันไกลอดีต แปลว่ายอม ปัจจุบันไกลอนาคต แปลว่าจะ ฯ ได้เขียนวิภคติหมวดปัญจมี เฉพาะฝ่ายปรัสสบทมา ดังนี้

ปรัสสบท

เอก.	พหู.
ป. ตุ	อนตุ
ม. หิ	ถ
อุ. มิ	ม

๕. กิริยาภคคคือ รุโน แปลว่า ร้องให้แล้ว สำเร็จรูปมาจาก รุฑ ชาติใน ความร้องให้ ต ปัจจัย ชาติมี ฑ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น นน แล้วลบที่สุดธาตุ ฯ ปมชช แปลว่า ประมาทแล้ว สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า มฑ ชาติในความประมาท ลง ตูนาทิจจัย แปลง ตูนาทิจจัย เป็น ย เอา ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้พร้อมทั้งบอก ปัจจัย รูป และ สาธนะมาดังนี้

ก. (ผู้ใด) ย่อมทำซึ่งประโยชน์เกื้อกูล เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่า ผู้ทำ ซึ่งประโยชน์เกื้อกูล อ ปัจจัย กัตตุรูป กัตตุสาธนะ ฯ

ข. (ชน) ย่อมประทุษร้าย ด้วยกิเลสนั้น เหตุนั้น กิเลสนั้น ชื่อว่า เป็นเหตุประทุษร้าย (แห่งชน) ณ ปัจจัย กัตตุรูป กรณสาธนะ ฯ

๖. นามศัพท์มี อ วิภคติเป็นต้นในที่สุดท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อว่าตปฺริสสมาส ฯ มี ๖ อย่าง คือ ทุตฺยตปฺริโส, ตตฺยตปฺริโส, จตุตฺยตปฺริโส, ปณฺจมีตปฺริโส, ฉกฺขิตปฺริโส, สตฺตมีตปฺริโส ฯ

ปตฺตจิวรี เป็นสมาหาระทวันทวสมาส ฯ ได้เขียนรูปวิเคราะห์มาดังนี้
ปตฺโต จ จิวรณจ ปตฺตจิวรี ฯ

๗. ในชาติชาติตัทธิต มีปัจฉัย ๓ ตัว คือ อิม, อีย, กิย ฯ

ปัจฉิมโง ลง อิม ปัจฉัย ในชาติชาติตัทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า ปจฺฉา ชาโต
ปัจฉิมโง

คุณวา ลง วนฺตุ ปัจฉัย ในตทิสตติตัทธิต ฯ วิเคราะห์ว่า
คุณโณ อสฺส อตุถิ-ติ คุณวา ฯ
